

51

Sb

Antimony

121.76

Key Properties

Atomic Mass	121.76
Category	Metalloids
State at 20°C	solid
Melting Point	630.628°C
Boiling Point	1587°C
Density	6.697
Electron Config	[Kr] 4d105s25p3
Electronegativity	2.05
Year Discovered	c. 1450
Discovered By	Tholden

Did You Know?

- त्याचे रासायनिक चिन्ह, Sb, त्याच्या ऐतिहासिक लॅटिन नाव 'स्टिबियम' वरून आले आहे.
- प्राचीन इजिप्शियन लोकांनी ब्लॅक आयलाइनर आणि मस्करा म्हणून चूर्ण केलेले स्टिबनाइट (अँटीमोनी सल्फाइड) वापरले, ज्याला कोहल म्हणून ओळखले जाते.
- ज्वलारोधकांमध्ये अँटिमनी हा एक महत्त्वाचा घटक आहे, ज्याला प्लास्टिक, कापड आणि इतर साहित्य कमी ज्वलनशील बनवण्यासाठी जोडले जाते.
- शिशामध्ये अँटिमनी जोडल्याने शिसे अधिक कडक आणि मजबूत बनते, म्हणूनच लीड-अॅसिड कार बॅटरीमध्ये वापरली जाते.
- मेटलॉइड असूनही, ते उष्णता आणि विजेचे खराब वाहक आहे.

APPEARANCE

अँटिमनी एक ठिसूळ, चांदी-पांढरा मेटलॉइड आहे.

SUPERHERO PERSONA

"फ्लेम रिटार्डंट, एक नायक जो प्लास्टिक आणि कापडातून पसरण्याआधी आग थांबवतो."

EVERYDAY CONNECTION

अँटिमनी ज्वला-प्रतिरोधक कपडे किंवा इलेक्ट्रॉनिक्समध्ये घटक म्हणून आढळते.

POP CULTURE

अँटिमनी प्राचीन इजिप्शियन लोक कोहल आयलाइनर म्हणून वापरत होते - अनेक ऐतिहासिक चित्रपटांमध्ये पाहिले आहे.

अँटिमनी (Sb): ठिसूळ, प्राचीन अर्ध-धातू

अँटिमनी हा एक चांदीसारखा, कठीण आणि ठिसूळ अर्ध-धातू आहे जो प्राचीन काळापासून ज्ञात आहे. त्याचे नाव अँटी आणि मोनोस या ग्रीक शब्दांवरून आले आहे, ज्याचा अर्थ "एकटा नाही" असा असू शकतो - तो सामान्यतः इतर घटकांसह कसा आढळतो याचा संदर्भ. संस्कृतींनी 5,000 वर्षांहून अधिक काळ अँटिमनी वापरला आहे, सौंदर्यप्रसाधनांपासून ते धातूशास्त्रापर्यंत.

अँटिमनी उपयुक्त का आहे?

अँटिमनी धातूंना कडक करण्याच्या क्षमतेसाठी आणि आधुनिक उद्योगात त्याच्या भूमिकेसाठी मौल्यवान आहे:

मिश्रधातू: ते कठीण आणि मजबूत करण्यासाठी शिशात जोडले जाते. कारच्या बॅटरी, बुलेट आणि जुन्या प्रिंटिंग प्रेस "प्रकार धातू" साठी शिसे-अँटिमनी मिश्रधातू आवश्यक आहेत.

इलेक्ट्रॉनिक्स: इन्फ्रारेड डिटेक्टर आणि डायोड सारख्या उपकरणांमध्ये अर्धसंवाहक म्हणून वापरले जाते.

ज्वलारोधक: अँटिमनी संयुगे कापड, रंग आणि प्लास्टिकमध्ये जोडले जातात जेणेकरून ते आगीला प्रतिरोधक बनतील.

ऐतिहासिक उपयोग: प्राचीन काळी, स्टिबनाइट (अँटिमोनी सल्फाइड) हे खनिज बारीक पावडरमध्ये बारीक करून डोळ्यांच्या मेकअपसाठी काळ्या रंगद्रव्याच्या रूपात वापरले जात असे.

नैसर्गिक विपुलता आणि इतिहास

अँटिमोनी फार सामान्य नाही परंतु १०० हून अधिक खनिजांमध्ये आढळते, बहुतेकदा स्टिबनाइट (Sb₂S₃) म्हणून. ते शुद्ध स्वरूपात कमी प्रमाणात देखील आढळू शकते. आज, जगातील सुमारे ८८% अँटिमोनी चीनमध्ये तयार होते.

५,००० वर्षांपूर्वी: मेसोपोटेमिया (आधुनिक इराक) मध्ये अँटिमोनीपासून बनवलेले फुलदाणे तयार केले जात होते.

प्राचीन इजिप्त आणि बॅबिलोन: अँटिमोनी सल्फाइडचा वापर रंगद्रव्य आणि सजावटीच्या वस्तूसाठी ग्लेझ म्हणून केला जात असे.

मध्ययुगीन युरोप: डॉक्टरांनी रेचक म्हणून अँटिमोनी "गोळ्या" देखील लिहून दिल्या होत्या - आणि काही प्रकरणांमध्ये, तीच गोळी अनेक वेळा पुन्हा वापरली जात असे!

जैविक भूमिका

अँटिमोनीची कोणतीही जैविक भूमिका नाही. त्यातील अनेक संयुगे विषारी असतात आणि काळजीपूर्वक हाताळली पाहिजेत.